

**Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-методичної роботи

проф. Роман ВЕРНИДУБ

серпня 2025 р.

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

**для усіх освітньо-професійних програм підготовки
здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Київ – 2025

Укладачі програми:

Геннадій ЦЕЛКОВСЬКИЙ – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;

Лариса ВЛАДИЧЕНКО – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;

Вікторія ВАСИЛЕНКО – старший викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова

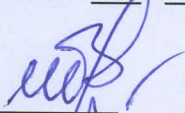
Рецензенти:

Алла ГОЦАЛЮК – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Київського національного університету будівництва і архітектури;

Тетяна МЕЛЕЩЕНКО – кандидат історичних наук, професор, декан історичного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова.

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова «27» серпня 2025 року, протокол № 11.

Голова НМР

(підпис)

Роман ВЕРНИДУБ
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Затверджено на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова
від «28» серпня 2025 р.

Протокол № 1

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Українська культура» розроблена для усіх освітньо-професійних програм підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Мета навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Українська культура» є здійснення цілісного системного культурологічного аналізу цінностей і динаміки розвитку національної культури, а також формування у здобувачів вищої освіти глибокого розуміння та поваги до унікальності й різноманітності національної ідентичності. Курс спрямований на розвиток культурної компетентності, виховання критичного погляду та відповідального ставлення до культурної спадщини, сприяючи усвідомленню важливості української культури в контексті світової культурної спільноти.

II. ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва навчальної дисципліни, шифр за навчальним планом та кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	семінарські	практичні	СРС	Аудиторні	Лекції	семінарські	практичні	СРС
1.	Українська культура ЗП03, 3 кредити ЄКТС	34	18	16	-	54	10	6	4	-	80

III. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ І ТЕМАМИ

Змістовий тематичний модуль 1: Українська культура: методологічні засади осмислення

Тема 1. Генеза української культури. Українська ментальність.

Методологічні засади вивчення культури та історична генеза української культури від епохи східнослов'янських племен до викликів сучасної глобалізації. Формування української національної ідентичності та ментальності на перехресті Сходу і Заходу, типологічні риси національного характеру, а також вплив історичних, просторових і сусідських чинників. Сучасні соціокультурні трансформації, проблема поліетнічності, роль національних героїв та значення культурної дипломатії в умовах новітньої реальності.

Тема 2. Етнокультура українців: побут, фольклор, традиційна українська культура.

Комплексне дослідження традиційної етнокультури українців, її духовних і матеріальних вимірів. Еволюція світоглядних уявлень від дохристиянської міфології та феномену двовір'я до багатого фольклорного, музичного і календарно-обрядового спадку. Елементи повсякденного побуту, народні промисли, родинна обрядовість та сакралізація ключових концептів – Землі, Оселі, Жінки-Матері й Дитини. Семантичний простір української культури: глибокий зміст етносимволіки, міфологізм мови та етнорегіональна мозаїчність перед сучасними викликами.

Тема 3. Феномен української архітектури, образотворчого та пластичного мистецтв.

Тисячолітня еволюція візуального простору України: від первісного і трипільського мистецтва до постмодерністських візій сучасності. Становлення власної художньої традиції Київської Русі та Галицько-Волинського князівства, вишуканий філософський символізм українського бароко та ренесансні впливи. Розквіт національного живопису XIX століття, революційні новації українського авангарду початку XX століття, трагедія «Розстріляного Відродження» під тиском ідеологізації мистецтва, а також концептуальні пошуки сучасних вітчизняних митців.

Тема 4. Феномен української музичної культури.

Багатство та самобутність української музичної і хореографічної культури від архаїчних обрядових пісень до сучасних музичних напрямів. Розвиток кобзарського епосу, еволюція сакральної візантійської традиції та злет партесного хорового співу доби бароко. Формування професійної композиторської школи XIX–XX століть (від перших опер до феномену «Щедрика» М. Леонтовича). Здобутки вітчизняної музики радянського періоду, становлення української естради, сучасного року, новітньої академічної музики та визнаної у світі національної школи танцю.

Тема 5. Феномен української літератури.

Історичний шлях українського словесного мистецтва як фундаментального відображення духовного розвитку нації. Перехід від усної народної творчості та літописної традиції через філософію бароко Г. Сковороди до становлення нової української літератури та епохального значення творчості Т. Шевченка. Ідейні пошуки епохи модернізму, трагічний злам покоління «Розстріляного відродження». Потужний рух опору шістдесятників в умовах тоталітаризму, здобутки літератури діаспори та новаторські постмодерні візії сучасних українських авторів у європейському контексті.

Тема 6. Феномен українського театру.

Зародження та еволюція сценічного мистецтва в Україні: від фольклорно-обрядових елементів, вертепу і шкільної драми до сучасних театральних практик. Феномен професійного Театру корифеїв як осередку національного збереження, революційне новаторство режисури Леся Курбаса й театру «Березіль». Інтеграція українського театального мистецтва у європейський простір у XX–XXI століттях, видатні постаті режисерів і акторів сучасності, розвиток фестивального руху та специфіка театрів для дітей і юнацтва.

Тема 7. Феномен українського кіно.

Історія та специфіка становлення українського кінематографу та аудіовізуальних мистецтв. Шлях від перших технічних винаходів та зйомок до світового тріумфу авангардного кіно О. Довженка. Унікальний феномен українського «поетичного кіно» епохи «відлиги», його боротьба з тоталітарною ідеологією, а також розквіт вітчизняної документалістики в період «перебудови». Інтеграція сучасного ігрового, неігрового та анімаційного кіно України у міжнародний фестивальний простір та розвиток новітніх телевізійних технологій.

Тема 8. Освіта та наука в Україні.

Освіта і наука як фундаментальні чинники збереження етнокультурної ідентичності та цивілізаційного поступу України. Генеза наукових знань і освітніх інституцій: від шкіл Київської Русі та феномену Острозької і Києво-Могилянської академій до розбудови класичних університетів XIX століття. Просвітницька діяльність видатних українських педагогів, створення перших академічних організацій (зокрема НТШ), внесок вітчизняних

вчених у світову науку, а також сучасні проблеми й перспективи розвитку освітньо-наукової сфери в умовах незалежності.

Тема 9. Фізична культура і спорт в Україні.

Розвиток традицій фізичного виховання та спортивного руху як важливої невід'ємної складової української культури. Еволюція тілесних практик від військово-фізичного гартування скіфів, слов'ян та феномену козацьких бойових мистецтв (гопак) до поширення європейських видів спорту. Становлення гімнастичного руху, участь українців в олімпійських змаганнях різних епох, інституалізація національного спорту після здобуття незалежності та історичне значення проведення в Україні масштабних міжнародних турнірів.

IV. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основні:

1. Богуцький Ю. П. Українська культура в європейському контексті. Київ : Знання, 2007. 679 с.
2. Боряк О.О. Україна: етнокультурна мозаїка. К.: Либідь, 2006. 328 с.
3. Булашов Г.О. Український народ. У своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: космогонічні українські народні погляди та вірування. – К.: Довіра, 1992. – 413 с.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу: етнографічний нарис. – К.: Акціонерне т-во «Оберіг», 1993. – 589 с.
5. Грінченко М. Історія української музики / Микола Грінченко; [укл.: Іванов І. та ін.]. Київ: Спілка, 1922 (Друковано в 7-й Радян. Друк.) 278 с. URL : <http://elib.nplu.org/view.html?id=331>
6. Жулинський М. Українська література. Творці і твори / Микола Жулинський. Либідь, 2011. 1152 с.
7. Історія української культури / за загал. ред. І. Крип'якевича. 4-те вид., стереотип. Київ : Либідь, 2002.
8. Історія української культури. У 5 т. Т. 5. Кн. 1. Українська культура XX - початку ХХІ століття. Київ : Наукова думка, 2011. 862 с.
9. Історія української літератури ХІХ століття: У 2 кн. Кн. 1: Підручник / За ред. акад. М.Г. Жулинського. – К.: Либідь, 2006. – 712 с.
10. Кислюк К. В. Українська культура І чверті ХХІ ст: повороти модернізаційних перетворень. 2-ге вид., стер. Київ : Кондор-Видавництво, 2018. 196 с.
11. Кияновська Л. О. Українська музична культура : навч. посіб. для вищих навчальних закладів культури і мистецтв І-ІІ рівня акредитації. Київ : ДМЦНЗКМ, 2002. 160 с.
12. Кримський С.Б. Архетипи української культури / С. Кримський. // Феномен української культури: методологічні засади осмислення. – К.: Фенікс, 1996. – С. 91-112.
13. Макаров А.М. Світло українського бароко. – К.: Мистецтво, 1994. –288 с.: іл.
14. Попович М.В. Нарис історії культури України / Мирослав Володимирович Попович. – К.: АртЕк, 1998. – С. 3-5; 714-724. (Програма: «Трансформація гуманітарної освіти в Україні»). Режим доступу: <http://litopys.org.ua/popovych/narys.htm>
15. Склярєнко Г. Українські художники: з відлиги до Незалежності. У 2-х книгах. Книга перша. Київ: ArtHuss, 2018. 288 с.
16. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. За ред. М.М. Заковича. 4-те вид., випр. і допов. Київ: Знання, 2009. 589 с.

Інтернет-ресурси:

1. Архів кіностудії Довженка: <https://dovzhenkocentre.org/>
2. Відкритий архів українського медіа-арту: <http://mediaartarchive.org.ua>
3. Віртуальні тури українськими музеями: <https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>
4. Український цифровий архів художників: <https://www.archive-uu.com/ua>
5. Навчальні матеріали з історії українського авангарду: <http://avantgarde.org.ua/>

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ №10

Засідання Науково-методичної ради

Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

«25» червня 2025 року

ГОЛОВА – ВАСИЛЕНКО Вікторія Станіславівна – старший викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства, заступник директора з навчально-методичної роботи Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики.

СЕКРЕТАР – МАТЮШКО Богдан Костянтинович – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії;

ПРИСУТНІ: *Русаков С.С.* – кандидат філософських наук, доцент, професор кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології; *Гончаренко К.С.* – кандидат філософських наук, доцент завідувач кафедри філософії; *Бобрицька В.І.* – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики; *Целковський Г.А.* – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства; *Шульга Т.Ю.* – старший викладач кафедри етики та естетики.

СЛУХАЛИ:

Про затвердження програми навчальної дисципліни «Українська культура» для освітньо-професійних програм підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань: А Освіта; В Культура, мистецтво та гуманітарні науки; С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; D Бізнес, адміністрування та право; Е Природничі науки, математика та статистика; F Інформаційні технології; І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення; J Транспорт та послуги факультетів/інститутів /центрів: історичний факультет; педагогічний факультет; факультет математики, інформатики та фізики; факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського; факультет спеціальної та інклюзивної освіти; факультет технологій та дизайну; факультет української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка; факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я; факультет психології; факультет соціології та соціальної політики; навчально-науковий інститут права та політології; навчально-науковий інститут публічного

управління та адміністрування; навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики; навчально-науковий центр вечірнього навчання.

Укладачі програми:

1. Целковський Геннадій Анатолійович – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;

2. Владиченко Лариса Дмитрівна – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;

3. Василенко Вікторія Станіславівна – старший викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

Рецензенти:

1. Гоцалюк А.А. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Київського національного університету будівництва і архітектури;

2. Мелещенко Т.В. – кандидат історичних наук, професор, декан історичного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова.

УХВАЛИЛИ:

Затвердити програму навчальної дисципліни «Українська культура» для освітньо-професійних програм підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань: А Освіта; В Культура, мистецтво та гуманітарні науки; С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; D Бізнес, адміністрування та право; Е Природничі науки, математика та статистика; F Інформаційні технології; І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення; J Транспорт та послуги факультетів/інститутів /центрів: історичний факультет; педагогічний факультет; факультет математики, інформатики та фізики; факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського; факультет спеціальної та інклюзивної освіти; факультет технологій та дизайну; факультет української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка; факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я; факультет психології; факультет соціології та соціальної політики; навчально-науковий інститут права та політології; навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування; навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики; навчально-науковий центр вечірнього навчання.

Укладачі програми:

1. Целковський Геннадій Анатолійович – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;

2. Владиченко Лариса Дмитрівна – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;

3. Василенко Вікторія Станіславівна – старший викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

Рецензенти:

1. Гоцалюк А.А. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Київського національного університету будівництва і архітектури;

2. Мелешенко Т.В. – кандидат історичних наук, професор, декан історичного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова.

Результати голосування:

Всього членів ради – 8.

Присутні - 7.

ГОЛОСУВАЛИ:

«за» - 7;

«проти» - немає;

«утримались» немає.

Голова Науково-методичної ради

Секретар Науково-методичної ради

Вікторія ВАСИЛЕНКО

Богдан МАТЮШКО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 11

засідання Вченої ради Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики

«25» червня 2025 року

ГОЛОВА – РУСАКОВ Сергій Сергійович, кандидат філософських наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики.

СЕКРЕТАР – ПРОЦЬКА Світлана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики

ПРИСУТНІ: *Василенко В. С.*, заступниця директора з навчально-методичної роботи, ст. викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства; *Глушко Т. П.*, заступниця директора з наукової роботи та міжнародних зв'язків, професор кафедри філософії, д. філос. н., професор; *Андрущенко Т. І.*, завідувачка кафедри етики та естетики, д. філос. н., професор; *Бондаренко В. Д.*, завідувач кафедри богослов'я та релігієзнавства, д. філос. н., професор; *Вашкевич В. М.*, завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, д. філос. н., професор; *Гончаренко К. С.*, завідувачка кафедри філософії, к. філос. н., доцент; *Розова Т. В.*, завідувачка кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології, д. філос. н., професор; *Бобрицька В. І.*, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, д. пед. н., професор; *Ворожейкін Є. П.*, ст. викладач кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології, к. філос. н.; *Дорога А. С.*, професор кафедри етики та естетики, к. філос. н., професор; *Легкун Т. В.*, викладач кафедри філософії, к. філос. н.; *Матюшко Б. К.*, доцент кафедри філософії, к. філос. н., доцент; *Новіцька Т. В.*, голова трудового колективу та профспілки інституту, доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, к. філос. н.; *Осадча Л. В.*, професор кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології, к. філос. н., доцент; *Терещицький С. О.*, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики, д. філос. н., професор; *Целковський Г. А.*, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства, к. філос. н., доцент, докторант; *Чорноморець Ю. П.*, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства, д. філос. н., професор; *Шульга Т. Ю.*, ст. викладач кафедри етики та естетики; *Загребельна І. В.*, голова первинної профспілкової організації студентів ННІ ФОП, студентка групи 2Філософ; *Корицький Я. Б.*, голова Наукового товариства студентів та аспірантів ННІ ФОП, аспірант спеціальності 031 «Релігієзнавство»; *Чурина Д. К.*, голова студентського парламенту ННІ ФОП, студентка групи 2Культ; *Слюсар М. Д.*, заступниця голови студентського парламенту ННІ ФОП, студентка групи 3Культ; *Логвіненко К. О.*, ст. лаборант кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології.

Порядок денний:

Про затвердження програми навчальної дисципліни «Українська культура» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань: А Освіта; В Культура, мистецтво та гуманітарні науки; С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; D Бізнес, адміністрування та право; Е Природничі науки, математика та статистика; F Інформаційні технології; І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення; J Транспорт та послуги факультетів/інститутів /центрів: історичний факультет; педагогічний факультет; факультет математики, інформатики та фізики; факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського; факультет спеціальної та інклюзивної освіти; факультет технологій

та дизайну; факультет української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка; факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я; факультет психології; факультет соціології та соціальної політики; навчально-науковий інститут права та політології; навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування; навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики; навчально-науковий центр вечірнього навчання.

Укладачі програми:

1. Целковський Геннадій Анатолійович – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
2. Владиченко Лариса Дмитрівна – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
3. Василенко Вікторія Станіславівна – старший викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

Рецензенти:

1. Гоцалюк А.А. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Київського національного університету будівництва і архітектури;
2. Мелещенко Т.В. – кандидат історичних наук, професор, декан історичного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова..

СЛУХАЛИ:

Про затвердження програми навчальної дисципліни «Українська культура» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань: А Освіта; В Культура, мистецтво та гуманітарні науки; С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; D Бізнес, адміністрування та право; Е Природничі науки, математика та статистика; F Інформаційні технології; І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення; J Транспорт та послуги факультетів/інститутів /центрів: історичний факультет; педагогічний факультет; факультет математики, інформатики та фізики; факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського; факультет спеціальної та інклюзивної освіти; факультет технологій та дизайну; факультет української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка; факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я; факультет психології; факультет соціології та соціальної політики; навчально-науковий інститут права та політології; навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування; навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики; навчально-науковий центр вечірнього навчання.

Укладачі програми:

1. Целковський Геннадій Анатолійович – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
2. Владиченко Лариса Дмитрівна – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
3. Василенко Вікторія Станіславівна – старший викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

Рецензенти:

1. Гоцалюк А.А. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Київського національного університету будівництва і архітектури;
2. Мелещенко Т.В. – кандидат історичних наук, професор, декан історичного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова.

ВИСТУПИЛИ:

Целковський Г.А. доцент, кандидат філософських наук, доцент представив до розгляду програму навчальної дисципліни «Українська культура» для освітньо-професійних програм підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та наявні згідно неї 2 рецензії, розроблену Робочу програму / Силабус. Програма підготовлена відповідно до Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, затвердженим рішенням Вченої ради університету від 24.10.2024 р., протокол № 4.

УХВАЛИЛИ:

Затвердити програму навчальної дисципліни «Українська культура» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань: А Освіта; В Культура, мистецтво та гуманітарні науки; С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; D Бізнес, адміністрування та право; Е Природничі науки, математика та статистика; F Інформаційні технології; I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення; J Транспорт та послуги факультетів/інститутів /центрів: історичний факультет; педагогічний факультет; факультет математики, інформатики та фізики; факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського; факультет спеціальної та інклюзивної освіти; факультет технологій та дизайну; факультет української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка; факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я; факультет психології; факультет соціології та соціальної політики; навчально-науковий інститут права та політології; навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування; навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики; навчально-науковий центр вечірнього навчання.

Результати голосування:

Всього членів ради – 25;

Присутні – 25.

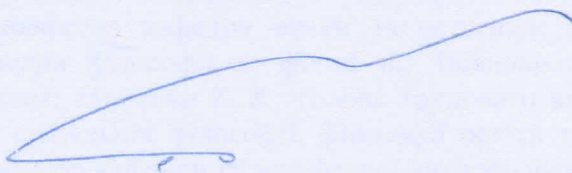
ГОЛОСУВАЛИ:

«за» - 25;

«проти» - немає;

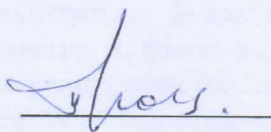
«утримались» - немає.

Голова Вченої ради

Сергій РУСАКОВ

Секретар Вченої ради

Світлана ПРОЦЬКА

РЕЦЕНЗІЯ

на програму навчальної дисципліни «Українська культура» сформовану для здобувачів другого освітнього рівня Бакалавр кандидатом філософських наук, доцентом, доцентом кафедри богослов'я та релігієзнавства Целковським

Геннадієм Анатолійовичем, доктором філософських наук, доцентом, професором кафедри богослов'я та релігієзнавства Владиченко Ларисою Дмитрівною, старшим викладачем кафедри богослов'я та релігієзнавства Василенко Вікторією Станіславівною.

Програма нормативної навчальної дисципліни «Українська культура», яку представлено на рецензування, входить до циклу загальної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Вона містить усі структурні елементи, які є обов'язковими для документів цього виду відповідно до чинного Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова. Зокрема, у Програмі подано ґрунтовну пояснювальну записку, чітко визначено предмет, сформульовано міждисциплінарні зв'язки (з філософією, історією, релігієзнавством), мету та завдання. Детально окреслено зміст навчальної дисципліни за модулями і темами, прописано форми поточного та підсумкового контролю, а також надано вичерпний і сучасний перелік інформаційних ресурсів.

Використання в Програмі комплексної методології (історичного, феноменологічного, семантичного та екзистенційно-антропологічного підходів) створює міцне підґрунтя для здійснення цілісного системного аналізу національної культури та цілком відповідає сучасним викликам вищої школи.

Особливої уваги заслуговує глибина опрацювання тем, присвячених історії ментальностей та культурним трансформаціям у перехідні епохи. Укладачі вдало інтегрують постколоніальну оптику в аналіз розвитку української культури, пропонуючи студентам не просто хронологічний виклад подій, а глибокий розріз культурних травм, архетипів колективного несвідомого та процесів формування національної ідентичності в умовах тривалого імперського тиску. Такий концептуальний підхід дозволяє здобувачам вищої освіти краще зрозуміти

складні соціокультурні процеси минулого та їхній безпосередній вплив на сучасність.

Поряд із загальним високим рівнем підготовки документа, вважаємо за доцільне висловити кілька рекомендацій для подальшого вдосконалення курсу. Бажано було б розширити перелік тем для індивідуальної самостійної роботи студентів, додавши більше завдань на перехресті культурології та візуальних мистецтв.

Висновок. Висловлені рекомендації мають порадницький характер і не знижують високої якості поданого матеріалу. Програму навчальної дисципліни «Українська культура» можна рекомендувати для застосування в освітньому процесі для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Рецензент:

кандидат історичних наук, професор,
декан історичного факультету
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Тетяна МЕЛЕЩЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ

на програму навчальної дисципліни «Українська культура» сформовану для здобувачів другого освітнього рівня Бакалавр кандидатом філософських наук, доцентом, доцентом кафедри богослов'я та релігієзнавства Целковським

Геннадієм Анатолійовичем, доктором філософських наук, доцентом, професором кафедри богослов'я та релігієзнавства Владиченко Ларисою

Дмитрівною, старшим викладачем кафедри кафедри богослов'я та релігієзнавства Василенко Вікторією Станіславівною.

Програма навчальної дисципліни «Українська культура» (далі – Програма), яку представлено на рецензування, є надзвичайно важливим загальноуніверситетським компонентом підготовки бакалаврів. Її мета полягає не лише у накопиченні фактологічних знань, а насамперед у формуванні у здобувачів вищої освіти глибокого розуміння національної ідентичності, розвитку критичного мислення та оволодінні навичками самостійного культурологічного аналізу суспільних явищ.

Відзначимо концептуальну та практичну значущість Програми, що полягає у вдалому поєднанні класичного історико-культурного фундаменту з аналізом сучасних соціокультурних викликів. Залучення до списку основних інформаційних ресурсів найактуальніших фахових монографій та досліджень останніх років забезпечує високу якість теоретичної підготовки студентів.

Окремого схвалення заслуговує змістовий блок, присвячений українській культурі XX – початку XXI століття. Програма майстерно виводить на перший план питання перетину культури, політики та мілітарних викликів, зокрема роль мистецтва та кінематографа у конструюванні суспільних наративів під час сучасної російсько-української війни. Запропонований аналіз художніх і візуальних текстів (через призму політичної філософії, моральної амбівалентності та природи конфліктів) робить цей курс не лише теоретично насиченим, але й гостроактуальним, таким, що безпосередньо резонує з досвідом сучасного покоління студентів.

Разом з тим, як рекомендацію до практичної реалізації Програми в аудиторних умовах, варто запропонувати більш активне залучення проектних методів навчання. Наприклад, було б доречно впровадити підготовку студентами аналітичних есеїв або презентацій щодо політичного та культурного меседжу сучасних візуальних творів чи кінострічок. Крім того, список додаткової літератури в перспективі можна доповнювати новими англомовними джерелами для стимулювання міжнародної академічної мобільності здобувачів.

Висновок. Зазначені побажання спрямовані на подальший розвиток курсу і жодним чином не применшують його ґрунтовності. Програму навчальної дисципліни «Українська культура» можна рекомендувати для впровадження у підготовку здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей.

Рецензент:

Доктор філософських наук, професор,
професор кафедри філософії
Київського національного
університету будівництва і архітектури

Точ

Алла ГОЦАЛЮК

